

ČOVJEK I PEJZAŽ

Čovjek živi u dva pejzaža: prvi ga okružuje, drugog on »okružuje«.

Prvog nazivamo »zatvorenim« ili »otvorenim« pejzažem.

»Zatvoreni« je pejzaž vrsta nastambe različitog imena: pećina, šator, biblioteka, dizalo, kasarna, banka, mesarnica, ljekarna, garaža, hotel, tvornica, škola, krematorij, pošta, bolnica, mrtvačnica, tamnica, crkva ili stan.

Nilko se još nije sjelio da stanove klasificira prema funkciji ili ljepoti, pa je još uvijek jedina »službena« podjela po površini, koja ih je nazvala: garsonijerama, jednosobnim, jednoiposobnim, dvosobnim, dvoiposobnim, trosobnim stanovima itd.

Iz prvog dijela prvog pejzaža, već nazvanog »zatvorenim«, čovjek, ako može, ili ako mu dopuste, povremeno gleda »otvoreni« pejzaž.

Gleda: stablo, ribu, kut kuće, prijevoj planine, mjesec, psa, suncokret, pločnik, pticu, čovjeka imenom Trpimir, ili Ljupče, Vančo, Janez, Ištvan, ljude s inicijalima Ž. J. ili S. B, V. B,

A. S. V. V, zvijezde, oblake, ograde, trafike, semafore, stadione, krovove, dimnjake, antene, zvonike, arkade, kurve, prosjake, vojnike, starce, Kozjak, pučinu.

Da li gleda?
Da li vidi??

Prvi pejzaž, to jest onaj koji čovjeka okružuje, to jest onaj »zatvoreni« ili, pak, onaj »otvoreni«, ne znači mnogo. Neznatne su njegove različitosti, beznačajna njegova vrijednost. Možemo ga zvali posebnim imenima, ali mu nećemo promijeniti narav. Split, Titograd, Čačak, Apatin, Ljubljana, Mostar, Knin, Skoplje, Sibenik, Vrgorac, Jajce, Jesenice, Metković, Blato, Bol, Bol 1, Bol 2, Sućidar, Skrape, Glavičine, Kman, Split 3, samo su nazivi sličnih, većih ili manjih aglomeracija.

Drugi pejzaž, onaj koji čovjek »okružuje«, nazivamo obično unutarnjim, a dijelimo ga na onaj u prvom i na onaj u drugom »planu«. Unutrašnji pejzaž u prvom planu nije interesantan, jer u potpunosti dijeli ljudsku prirodu. T on ima svoje »adrese« i svoja »stanja«: pluća i

bronhitis, bubrezi i nefritis, crijeva i kolitis, želudac i gastritis, žile i tromboflebitis, srce i miokarditis, mozak i meningitis, jetra i ciroza, zubi i paradentoza, zglobovi i reuma, koža i čir, oči i glaukom.

Drugi pejzaž koji čovjek »okružuje« sitna je oaza osobnosti, sve manja i manja, sve tanja i tanja, sve kraća i kraća. To je osjećanje mira ili nemira, sreće ili nesreće, patnje ili radošći, ljubavi ili mržnje, sitosti ili gladi. Na samom dnu tog osjećanja, osjećanja tuge, radosti, ili nekog trećeg spava pjesma.

A pjesma?
Pjesma je uistinu jedini čovjekov pejzaž.

Po pjesmi on je slobodan.

(Da li će sloboda umeti da peva kao što su sužnji pivali o njoj – reče jednom Branko Miljković uz rub Maksimirske šume)

Po pjesmi on je čovjek.

Po pjesmi on je živ.

Sve ostalo je nabranje i šala.